

FAUNA

- na obou amerických subkontinentech je velmi rozdílné živočišstvo, liší se fauna Severní Ameriky od fauny Střední Ameriky a zejména pak Jižní Ameriky (důsledky odlišných klimatických podmínek, reliéfu, typů krajiny i historie)
- náleží do dvou velkých zoogeografických říší, *holarktické* (arktozea) a *neotropické* (neogea)
- z holarktické oblasti zasahuje na kontinent nearktická oblast, která zahrnuje celý severoamerický subkontinent až po střední Mexiko, a to včetně kanadského arktického souostroví a Grónska na severu
- blízké rysy nearktické a palearktické oblasti jsou vyjádřeny jejich příslušností do společné holarktické říše, příbuznost fauny je nejvyšší v severních klimatických pásmech (tajga a tundra), směrem k jihu příbuzenské vztahy a rysy ubývají

I. holarktická oblast (nearktická část)

- zcela chybí lichokopytníci (mustangové jsou zdivočelí potomci evropských koní)
- mnoho druhů patří k sudokopytníkům, dosud je hojný *sob* a *los*, *jelen wapiti* žije jen ve Skalnatých horách, endemity jsou *jelenci* a *vidlorozi*
- z turovitých byl již téměř vyhuben prérijní *bizon americký*, typickým představitelem dalekého severu je *pižmoň*
- ze šelem žije na severu *medvěd lední*, *kodiak* na Aljašce, *grizzly* na západě, *baribal* na východě oblasti; hojní jsou i psovití – *vlk*, *liška*, *kojot*, *šakal*; z kočkovitých zde *rys*, *puma americká* (zvaná kaguár)
- kožešinová zvířata jsou zastoupena *skunkem pruhovaným*, *norkem* zvaným *mink* (kunovití); medvídkovití pak *mývalem*
- hojní jsou zde hlodavci – *svišť*, *sysel*, ale i endemité jako *psoun*, *čipmunka*, *urson kanadský*
- pro kožešiny se hodně lovíli *bobři* a *ondatry*
- mnoha druhy jsou zastoupeni *zajáci* a *králíci*
- na mořském pobřeží žijí *mroži* a *tuleni* (mezi nimi je největší čepcol hřebenovitý)
- z ptáků stejné rody jako v Evropě, ale mnohé druhy žijí jen v Americe (např. skalňák, vlhovec, zvonovec, papežík, kardinál)
- z hadů jsou pro Ameriku typičtí *chřestýši* a *křovináři*
- z ostatních plazů jsou na jihu *aligátoři* a *krokodýli*, *scinkové* a *hadovci*
- z obojživelníků jsou raritami *ropucha dubová* (měří jen 3 cm) a naopak *skokan volský* (20 cm), dále jsou zde endemité *mloci*
- na jihu žije i *vačice*, která sem pronikla z neotropické oblasti

1. kanadská podoblast

- zaujímá severní polovinu nearktické oblasti
- spadají sem ekosystémy tundry a tajgy

2. sonorská podoblast

- na jižní polovině Severní Ameriky
- táhne se od východu k západu a dále se dělí se na část východní nearktickou (od Atlantiku po východní okraj stepní zóny), část středozápadní (oblast stepí a Skalnatých hor) a část kalifornskou (pobřeží Tichého oceánu); tyto tři části někdy nebývají vyčleňovány jako samostatná sonorská podoblast, ale pouze jako součást podoblasti kanadské

- členění na tři části na základě klimatických podmínek, rozšíření rostlinstva a podle zvláštností ve výskytu živočichů
- přechodná zóna k neotropické oblasti, se kterou má některé společné znaky fauny

II. neotropická oblast

- Jižní a Střední Amerika včetně Velkých a Malých Antil
- severní hranice probíhá územím Mexika (v přímořských oblastech dosahuje úrovně obratníku Raka) a mezi Kubou a Floridou
- oblast je druhově pestřejší než neartická oblast
- velké množství endemických druhů, čeledí i řádů
- ze sudokopytníků jsou pro obyvatele nejdůležitější *lamy* (*vikuña* a *huanako*), ze kterých byly domestikovány *lama krotká* a *lama alpaka*
- z parohatých zde žijí endemité *jelinci*
- z prasatovitých *pekari*
- zcela chybí *divoké ovce a kozy*
- z lichokopytníků pouze *tapiři*
- ze šelem kočkovití (*jaguár, ocelot, puma*)
- z medvídkovitých nosál červený
- hodně primátů – endemické jsou *ploskonosé opice* (*kosmani, malpy, vřeštani, chápani* a největší *opice vlnatá* lovená Indiány pro maso)
- z hlodavců endemité *kapybara, dále viskača, morče*
- z chudozubých *lenochodi, pásovci, mravenečníci*
- z vačnatců *vačice, vydrovci, vakorejsci* (vačnatci jen zde a v australské oblasti)
- z letounů *kaloni*, endemité *upíři, vampíři*
- ptactvo je druhově velmi pestré, žije zde řada endemitů, najdeme zde zástupce běžců (*nandu*), plavců (*tučňáci*), mezi letci nejmenší *kolibřík* a naopak největší *kondor*, endemickými dravci jsou *harpyje* a *karančové*; z dalších vyniká *zelený kvesal*, dále *tukani*, z papoušků *amazoňan* a *ara*
- velké množství plazů, známí jsou *hroznýši* (vyniká *anakonda*), endemité *korálovci*, mnoho druhů *chřestýšů*, početní jsou *leguáni, aligátoři, kajmani, krokodýlové*
- světovou raritou jsou *želvy sloní* žijící na Galapágách, vzácná je *želva dlouhohlávka*
- velice početní jsou obojživelníci a dosahují velkých rozměrů, největší je *červor*, dále *ropucha obrovská* zvaná *aga*, velice početné jsou *rosničky*, zajímavé jsou *pipy*, které nemají jazyk; velké množství *jedovatých žab*, jejichž jed využívají Indiáni při výrobě šípů

1. brazilská podoblast

- tvoří jádro neotropické fauny
- ostatní podoblasti jsou mnohem chudší

2. chilsko-patagonská podoblast

- zaujímá hřeben And od rovníku po Ohňovou zemi
- vyznačuje se poměrně chladným klimatem

3. středoamerická podoblast

- rozkládá se severně od Panamy
- má do jisté míry přechodný charakter na rozhraní dvou oblastí

4. antilská podoblast

- vyznačuje se výrazně ochuzenou faunou

CHARAKTERISTIKA FAUNY PODLE ZÁKLADNÍCH VEGETAČNÍCH ZÓN

1. zóna tundry

- arktické ostrovy Severní Ameriky, velká část území severní Kanady a Aljašky
- ze savců *sob, pižmoň, tundrový vlk, polární liška, lední medvěd, polární zajíc*
- z ptáků *sněžná sova, koroptev*, v létě vodomilné *ptactvo*

2. zóna tajgy

- rozsáhlé území jižní Kanady, Aljašky a sever USA
- ze savců *americký los, jelen wapiti, muflon, aljašský medvěd, lišky, vlci, kanadský rys, puma, rosomák, vydra, americký sobol, norek, hranostaj, zajíci, bobři, ondatry*
- z ptáků různé druhy *datlů, pěvců, orel bělohlavý*
- z ryb hlavně *losos*
-

3. zóna listnatých a subtropických lesů východní části USA

- zóna rozkládající se jižně od 42° s.š. až po 95° z.d.
- fauna je již v důsledku velké hustoty zalidnění značně zdecimovaná člověkem
- ze savců *jeleni, virginský jelen, medvěd baribal, vlci, lišky, rysové, norci, vydry, dikobraz, zajíci, netopýři*
- z ptáků *pilich stepní, krocan, drozd, datel, kolibřík*
- z plazů je nejvýznamnější *mississippský aligátor*
- velké množství hmyzu a měkkýšů

4. zóna préríí a pouštních vysočin Severní Ameriky

- některé oblasti jižní Kanady, celá centrální a západní část USA, velká část Mexické náhorní plošiny, Kalifornský poloostrov
- ze savců *bizoni, kojoti, vlci, lišky, puma*
- z ptáků *tetřev, kukačka, sup*
- z plazů *jedovaté ještěrky, zmije*

5. zóna horských lesů západu USA a severního Mexika

- zóna jižně od 45° s.š., spadají sem všechny horské lesy a lesy na svazích Sierra Madre Oriental a Sierra Madre Occidental
- ze savců zde žijí různé druhy *jelenů, medvěd grizzly a baribal, lišky, vlci, americký jezevec, vydra, skunk, puma, rys, bobr, dikobraz, zajíci*
- z ptáků *kalifornský sup a kalifornská koroptev*

6. zóna vlhkých tropických lesů Střední Ameriky

- jižní Mexiko, celá Střední Amerika, Velké i Malé Antily (na ostrovy neproniklo mnoho druhů savců v důsledku jejich oddělení od pevniny, nalezneme zde jen 3 endemité druhy suchozemských savců)
- fauna pevninské části této zóny je na rozdíl od ostrovní části druhově bohatá
- ze savců *jeleni, tapíři, pekari, jaguár, puma, ocelot, různé druhy koček a lišek, ploskonosé opice, dikobraz, aguti, pásavci, mravenečníci, lenochodi, aj.*

- z ptáků je typický *sup královský, krocan, mnoho druhů papoušků a kolibříků*; jinak zde asi 600 druhů, z nich 60 endemických
- četné druhy plazů

7. zóna vlhkých tropických lesů Jižní Ameriky

- zabírá značně rozsáhlé území na severu Jižní Ameriky
- fauna je ještě o něco bohatší než ve Střední Americe (zóna 6.)
- žije zde řada endemických druhů
- ze savců kromě uváděných v předchozí zóně ještě řada druhů *vyder, dikobrazi, pásovci, tapíři, endemické druhy opic*
- téměř 600 druhů plazů, více než 100 endemických
- z ptáků je charakteristická *volavka, harpyje, četné druhy tukanů, papoušků a kolibříků*
- velmi bohaté zastoupení mají plazi – *krokodýl, želva, ještěři, největší vodní had anakonda*
- z ryb električtí úhoři, dravá *piraňa, arapaima*
- velmi bohatě jsou zastoupeni bezobratlí (hmyz, pavouci)

8. zóna vysokých pohoří a hřbetů And

- celá západní část kontinentu
- typickými savci jsou *lama, vikuňa, činčila*
- z ptáků *kondor* a početné druhy *kolibříků*
- malé je zastoupení plazů

9. zóna savan a pouštních plošin Jižní Ameriky

- téměř celá Argentina, Uruguay, Paraguay, centrální oblasti Bolívie a Brazílie
- ze savců *lama huanaco, stepní jelen, jaguár, puma, stepní kočka, bobr*
- z chudozubých pak *pásovec a mravenečníci*
- z ptáků je významným představitelem *nandu*
- žije zde velké množství *ještěrek*

10. zóna vlhkých lesů jižního Chile a Ohňové země

- poměrně nevelké území
- savci jsou druhově nepočetní (*jeleni, divocí psi, chilská vydra, puma, netopýři*)
- ptáci jsou též druhově málo početní (*sup, kondor, papoušci, kolibříci*)
- výjimkou je mnoho druhů mořských ptáků včetně *tučňáků*, kteří hnízdí na skalách při pobřeží Tichého oceánu